

WATERWANDELINGEN ROUTE 5: RONDJE OERLANDSCHAP REESTDAL

De biografie van het Reestdal leest als een spannend boek

Aan weerszijden van de grens tussen Overijssel en Drenthe gaan we op pad met archeoloog Celeste Alink en landschapshistoricus Niek Oosterbaan. Beiden werkzaam bij Landschap Overijssel. Zij kijken met heel andere ogen naar het oerlandschap van de Reest, dan 'gewone' mensen.

Rob Wissink
Oud-Avereest

Een wandeling van 3,7 kilometer is als je een beetje doorstapt met een uurtje gepiept. Maar wie op pad gaat met bevlogen wetenschappers en enthousiaste vertellers als Celeste Alink en Niek Oosterbaan, moet rekening houden met educatieve tussenpauzes. Als respectievelijk archeoloog en landschapshistoricus hebben ze beiden veel te vertellen over de ontstaansgeschiedenis van dit gebied. Zij kunnen het landschap 'lezen' op basis van bodemgesteldheid, vegetatie en hoogteverschillen.

Landschapsbiografie

Niek schreef zelfs mee aan een landschapsbiografie van het Reestdal. Het levensverhaal van dit oerlandschap van de ijstijd tu nu. Hoofdpersonage is natuurlijk de Reest, grensriviertje tussen Drenthe en Overijssel. „We praten over oerlandschap omdat hier de afgelopen 800 jaar niet veel is ingegrepen door de mens. De Reest is nooit gekanaliseerd en de landerijen zijn nooit opnieuw verkaveld. Wat je hier ziet is een open stuwwal-landschap, in de loop der eeuwen gevormd door ijs, water en wind. Je vindt hier natte hooilanden, eeuwenoude hakhoutbosjes, heide op de zandgronden en kleine akkertjes.”

Die ongereptheid maakt het Reestdal bij uitstek interessant voor het project *Wilde bomen & struiken* van Landschap Overijssel, waar Celeste en Niek beiden bij betrokken zijn. Volgens Celeste is nog maar 3 procent van alle bomen en struiken in Nederland 'autochtoon'. „Door de aanplant van uitheemse soorten heeft de mens het landschap totaal veranderd. De van oorsprong Nederlandse bomen en struiken als de wilde zomereik, sleedoorn en taxus, die 150 jaar gele-

▲ Celeste Alink en Niek Oosterbaan bij een brug over de Reest.

FOTO: ROB WISSINK

den nog in grote hoeveelheden voorkwamen, zijn bijna allemaal verdwenen. Dat geldt ook voor Nederlandse rozen.”

Groen erfgoed

Het project is net begonnen. „We zitten in de zoekfase. Waar in Overijssel zouden potentieel nog wilde bomen en struiken kunnen staan? Het Reestdal is zo'n gebied. Daarna gaan we de individuen in kaart brengen en valideren. Autochtone bomen en struiken hebben zich in de loop der eeuwen aangepast aan het Nederlandse klimaat. De kans bestaat dat er exemplaren bij zitten die bijvoorbeeld wel goed tegen droogte kunnen. Voor de genetische diversiteit van onze bossen is het belangrijk dat we dit

groene erfgoed beschermen.” Celeste spreekt consequent over 'individuen' als ze het over bomen heeft. „Haha, ja, ik beschouw mensen, planten en dieren als zelfstandig levende objecten.”

Voetpad naar Groningen

De rondwandeling *Reestdal-oerlandschap* heeft de vorm van een acht, met een Overijsselse en Drentse lus. Snijpunt is bezoekerscentrum De Wheem van Landschap Overijssel, een oude herberg tegenover het kerkje in Oud-Avereest. Via een kerkpad lopen we naar het 'Bruggetje van Bartje', waar we de Reest voor het eerst zien. „Avereest, betekent 'over de Reest', cultuurhistorisch is dit een interessante plek”, vertelt Niek. „Hier begon het voetpad door het veen over de hoger gelegen zandkoppes, helemaal tot aan Groningen. De voorloper van de huidige A28.”

In een houtwal naast het voetpad spot Celeste een bijzonder individu. „Kijk, een oude zwarte es, die boom staat hier al eeuwen”.

De Reest is in de zomer niet meer dan een stroompje van enkele meters breed. Zijn oevers zijn begroeid met riet en gele lis. „De uitdaging is om de aanvoer van water naar het Reestdal beter te reguleren”, benadrukt Niek. „Als we het water hier langer vasthouden vormt zich hoogwaardiger blauwgrasland, wat weer ten goede komt aan de biodiversiteit.”

■ App, routebeschrijving, kaart en gpx zijn te downloaden op: landschapoverijssel.nl/routes/reestdal-oerlandschap

Het Reestdal is zo'n ongerept gebied waar nog autochtone bomen en struiken zouden kunnen staan

– Celeste Alink

Tips onderweg

1 De Wheem

In Oud-Avereest, ligt Bezoekerscentrum De Wheem. Deze vroegere herberg wordt gerund door vrijwilligers van Landschap Overijssel die informatie verstrekken en excursies organiseren. Op zondagen serveren ze er koffie met Reestdalkoek.

2 Aalstal IJhorst

In de Reest bij IJhorst ligt een gereconstrueerde aalstal. Een vistuig waarmee in de middeleeuwen paling en andere vis werd gevangen. Op vrijdag 15 september is er weer een demonstratie met fuiklichting bij de aalstal. Aanvang om 16.30 uur.

3 Bruggetje van Bartje

Het 'bruggetje van Bartje' heet zo omdat het voorkomt in de televisieserie *Bartje* (1972). Deze brug over de Reest bestond al in de 13e eeuw, gebouwd voor gelovigen uit Drenthe die het kerkje aan de Overijsselse kant wilden bezoeken.

4 Oude gewassen

Natuurwerkgroep de Reest en Landschap Overijssel werken in de omgeving van Oud-Avereest samen in een project waarin oude gewassen als spelt en boekweit worden ingezaaid. Bij de percelen heeft de werkgroep informatiebordjes geplaatst.

